

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA

Zagreb, 19. lipnja 2026.

Analiza odluke

Trifunović protiv Hrvatske
(zahtjev br. 34162/06)

čl. 8. Konvencije – pravo na poštovanje doma

Prestanak izvedenog stanarskog prava bračnog druga radi zaštite nacionalne sigurnosti nije predstavljao povredu prava na dom – zahtjev nedopušten

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 6. studenoga 2009. donio je odluku o nedopuštenosti zahtjeva podnositeljice utvrdivši da prestanak njezinog izvedenog stanarskog prava radi zaštite nacionalne sigurnosti nije predstavljao nerazmjerno miješanje u pravo na poštovanje doma iz članka 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija). Ujedno je odbacio i prigovor podnositeljice zbog povrede prava na mirno uživanje vlasništva iz članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju kao nespojiv *ratione materiae* s odredbama Konvencije.

Podnositeljica je bila sunositeljica stanarskog prava na stanu u Zagrebu koji je njezin suprug, časnik JNA dobio na korištenje 1984.g. i time postao nositelj stanarskog prava na tom stanu. Nakon što je suprug podnositeljice pravomoćno osuđen za ratni zločin protiv civilnog stanovništva 1994.g., nadležno općinsko državno odvjetništvo je pokrenulo postupak radi otkaza stanarskog prava i iseljenja na temelju članka 102.a Zakona o stambenim odnosima. Općinski sud u Zagrebu usvojio je tužbeni zahtjev utvrdivši da je stanarsko pravo podnositeljice bilo izvedeno iz stanarskog prava njezinog supruga, kojemu je ono otkazano na temelju članka 102.a stavka 1. Zakona o stambenim odnosima zbog sudjelovanja u neprijateljskim aktivnostima protiv Republike Hrvatske. Predmetnu presudu naknadno je potvrdio i Županijski sud u Zagrebu. U siječnju 2006. godine, Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu podnositeljice.

Podnositeljica je pred Europskim sudom, prigovorila da joj je povrijeđeno pravo na poštovanje doma, zajamčeno člankom 8. Konvencije te pravo na mirno uživanje vlasništva (članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju) jer zbog prestanka stanarskog prava nije mogla otkupiti stan po povoljnim uvjetima.

Europski sud najprije je razmotrio predstavlja li odluka domaćih sudova miješanje u pravo podnositeljice na poštovanje doma. Utvrdio je da je Općinski sud u Zagrebu pravomoćnom presudom podnositeljici naložio iseljenje iz stana. Iako presuda do trenutka donošenja odluke Europskog suda nije bila ovršena, Europski sud je ponovio da sama odluka kojom se nalaže iseljenje može predstavljati miješanje u pravo na dom ([*Stanková protiv Slovačke*](#), br. 7205/02,

stavak 57., 9. listopada 2007.). Sud je uzeo u obzir da podnositeljica od 1992. godine više nije stalno živjela u predmetnom stanu, već je u njemu živjela njezina kćer s obitelji. No, podnositeljica je tvrdila da stan i dalje smatra svojim domom, da ga povremeno posjećuje te da u njemu drži svoje osobne stvari. Stoga bi joj eventualna ovrha presude Općinskog suda u Zagrebu faktično onemogućila povratak i korištenje stana. U tim okolnostima Europski sud je, pozivajući se na predmet [*McKay-Kopecka protiv Poljske \(odl.\)*](#) (br. 45320/99, 19. rujna 2006.), prihvatio da je podnositeljica održala „dostatne i trajne veze“ sa stanom da bi se on mogao smatrati njezinim „domom“ u smislu članka 8. Konvencije. Slijedom navedenog, utvrdio je da je došlo do miješanja u pravo podnositeljice na poštovanje doma.

Je li miješanje bilo zakonito i je li težilo legitimnom cilju?

Sud je utvrdio da je presuda Općinskog sud u Zagrebu, kojom je otkazano stanarsko pravo supruhu podnositeljice i njoj te joj je naloženo da se iseli iz stana, bila zakonita jer se temeljila na članku 102.a Zakona o stambenim odnosima i ustaljenoj sudskoj praksi Vrhovnog suda¹ prema kojoj stanarsko pravo bračnog druga predstavlja izvedeno pravo koje prestaje prestankom stanarskog prava izvornog nositelja.

Ujedno, težila je i legitimnom cilju zaštite nacionalne sigurnosti. Naime svrha članka 102.a Zakona o stambenim odnosima, a kako je tvrdila zastupnica pred Sudom, bila je onemogućiti da osoba koja je sudjelovala u neprijateljskim djelatnostima protiv Republike Hrvatske i dalje uživa stan u državnom vlasništvu države protiv koje se borila. Radi zaštite tog cilja bilo je nužno da prestane i izvedeno stanarsko pravo bračnog druga jer bi dopuštanje bračnom drugu da zadrži stanarsko pravo nakon opravdanog prestanka stanarskog prava izvornog nositelja bilo protivno samoj svrsi otkaza stanarskog prava te bi izvornom nositelju omogućilo da nastavi živjeti u stanu.

Je li miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu“, odnosno razmjerno cilju koji se želio postići?

Europski sud je zaključio da je miješanje bilo nužno jer je bilo razmjerno. Naime, hrvatsko zakonodavstvo nije zanemarilo stambene potrebe članova obitelji osoba kojima je stanarsko pravo prestalo temeljem članka 102.a Zakona o stambenim odnosima već je istim zakonskim člankom omogućilo članovima obiteljskog domaćinstva osigurati korištenje istog stana ili drugi odgovarajući smještaj.

Domaće vlasti na taj način postigle su ravnotežu između legitimnog interesa države i potrebe zaštite članova obitelji osoba koje su sudjelovale u neprijateljskim aktivnostima te nisu prekoračile slobodu procjene koja im pripada u pitanjima povezanima s nacionalnom sigurnošću i stambenom politikom. Slijedom toga, miješanje u pravo podnositeljice na poštovanje doma bilo je razmjerno legitimnom cilju kojem se težilo te „nužno u demokratskom društvu“.

¹ Gzz-11/1996-2 od 27. studenog 1996., Rev-211/1996-2 od 28. siječnja 1997., Rev-935/1995-2 od 23. rujna 1997., Gzz-7/1996-2 od 7. rujna 1999., Gzz-35/1996-2 od 7. rujna 1999. – odluke u kojima je Vrhovni sud zauzeo stajalište da je stanarsko pravo bračnog druga izvedeno iz stanarskog prava izvornog nositelja, pa prestankom stanarskog prava izvornog nositelja prestaje i izvedeno pravo bračnog druga

Stoga je Europski sud prigovor podnositeljice zbog povrede prava na poštovanje doma proglasio nedopuštenim jer je očito neosnovan.

U odnosu na prigovor podnositeljice zbog povrede prava na mirno uživanje vlasništva, Europski sud ponovio svoje dobro utvrđenu praksu da pravo na otkup stana predstavlja „zahtjev“, a ne „postojeće vlasništvo“ te da podnositeljica ne može stoga tvrditi da je došlo do miješanja u njezino „vlasništvo“ u konvencijskom smislu (vidi [*Gaćeša protiv Hrvatske \(odl\)*](#), zahtjev br. 43389/02, 1. travnja 20008.). Europski sud je utvrdio da podnositeljica nikada nije podnijela zahtjev za kupnju stana, a da je zakonski rok za njegovo podnošenje istekao prije stupanja Konvencije na snagu u Republici Hrvatskoj. Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio da podnositeljica nije imala ni aktivan zahtjev za kupnju stana prema domaćem pravu.

Posljedično, njezin prigovor zbog povrede prava na mirno uživanje vlasništva ocijenio je nespojivim *ratione materiae* s Konvencijom te odbacio.

Slijedom svega navedenog, zahtjev podnositeljice Europski sud je proglasio nedopuštenim.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2026. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava